

[Indenrigsministeren]

blev adoptionsreglerne netop ændret efter forslag fra regeringen sidste år, og regeringen vil sikre, at disse regler bliver administreret så liberalt som muligt. Problemet er imidlertid, at der ikke er børn nok til adoption.

Problemet bliver ikke mindre af, at »reagensglasbefrugtningen« jo endnu ikke giver de resultater, parrene så brændende ønsker sig. Der er tværtimod stor usikkerhed forbundet med metoden, hvilket desværre ofte glemmes – med deraf følgende skuffede forventninger hos de barnløse til følge.

Med dette i baghovedet er det dog min klare opfattelse, at kunstig insemination og »reagensglasbefrugtning« ikke frembyder de store etiske problemer.

Kunstig insemination med donor har længe været anerkendt og praktiseret; dette mener jeg ikke vi skal antaste, ligesom jeg mener, vi skal bibeholde donors anonymitet. Andet er ikke til glæde for nogen af parterne.

»Reagensglasmetoden«, som jo kun er på sit allerspædeste forsøgsstadium her i landet, ser jeg heller ingen etiske problemer i – under den forudsætning, at vi som hidtil nøje følger, hvordan de børn, der fødes, udvikler sig. Jeg er også enig i, at metoden – som hidtil – kun bør tilbydes par – ud fra den betragtning, at børn som grundregel har ret til forældre.

Dér, hvor problemerne for alvor tegner sig ved »reagensglasmetoden«, er dog ikke i selve behandlingen, hvor moderens æg befrugtes med donorsæd eller mandens sæd til op sætning i kvindens livmoder. Problemerne tegner sig, når der åbnes mulighed for at manipulere med både æg og sæd uden for livmoderen. Det, vi skal drøfte her, er, om der må forskes i disse æg og sædceller.

Teknikken gør det muligt at befrugte ægget uden for livmoderen og holde det i live i en vis periode – i dag, så vidt vides, op til 14 dage. Der foreligger dog oplysninger om op til 30 dages livslængde i England.

Hvad enten de befrugtede æg er overskydende, idet de ikke alle er blevet indført i en kvinde som led i fremkaldelsen af en graviditet, eller de er blevet befrugtet udelukkende i forskningsøjemed, er det i denne situation, at vi klartest er nødt til at besinde os på vore etiske vurderinger og vort menneskesyn, fordi vi her står i en situation, hvor forskningsinteressen kommer i stor konflikt med noget

– et befrugtet æg – som har hele ansatsen til et menneske i sig. Hvad er da et menneske? Forskningens og teknikkens udvikling tvinger os til at stille dette spørgsmål og stiller os over for et påtrængende etisk, men også praktisk problem: hvordan skal og kan vi behandle det befrugtede æg?

Det, vi er bange for, er jo genmanipulationen i den situation, en genmanipulationsfrygt, som kommer i konflikt med hensynet til behandlingen af moderen for barnløshed.

Måske kunne det være en løsning i lovsform at forbyde, at befrugtede æg og kønsceller, der har været genstand for forsøg, der ikke har til formål at forbedre selve befrugtningsteknikken, indføres i en kvinde efter forsøget. Man ville dermed have udelukket genmanipulation. Et sådant forbud kunne så kombineres med et sæt retningslinier for, hvilke forsøg der kunne tillades og i hvor lang en periode. De forsøg, der kan være tale om at tillade, ville dels være forsøg, der stiler mod at forbedre selve befrugtningsteknikken, dels forsøg, der har til formål at klarlægge arvelige sygdommes opståen på det tidligste stadium af celledelingen. For begge typer af forsøg måtte gælde den 14 dages frist, etikudvalget foreslog – i øvrigt på linje med, hvad der er foreslået i England og Sverige.

Ellers vil opgaven i det væsentlige ved de kunstige befrugtningsteknikker bestå i at følge udviklingen og varsko, hvis der skulle dukke nye ting op, som kræver at blive vurderet. Der er her især grund til at pege på behovet for løbende at følge udviklingen i fryseteknikken for æg og befrugtede æg. Teknikken anvendes ikke her i landet i dag, og den rejser både sundhedsmæssige og juridiske (f.eks. arveretlige) problemer. Til en sådan opgave er et etisk råd velegnet efter min mening.

I den senere tid har surrogatmoderproblematikken spillet en væsentlig rolle i debatten. Man kan imidlertid ikke sige, at surrogatmodersituationen i sig selv er noget nyt, for arrangementer af denne art kan lige så vel tænkes ad naturlig vej. Man kunne forbyde sådanne arrangementer, men det ville ikke kunne forhindre, at de fandt sted, sådan som den slags arrangementer givetvis altid har fundet sted.

Det, der er problematisk i den sammenhæng, er langt snarere betalingsspørgsmålet, som kan rejse behov for lovgivning. Vi har